

לפרשת קדושים – תשע"ו

כבוד הזולת תהילה ארנפלד

"ואהבת לרעך כמוך אני ה'

אחד הנושאים המרכזיים בפרשתנו הוא כיבוד הזולת. כתוב בירושלמי(נדרים פרק ט') על הפסוק "ואהבת לרעך כמוך אני ה' " ר' עקיבא אומר: זהו כלל גדול בתורה. בן עזאי אומר: "זה ספר תולדות אדם ביום ברוא אלוהים אדם בדמות אלוהים עשה אותו" (בראשית ה, א) זה כלל גדול מזה.

צריך להבין מדוע לפי דברי בן עזאי "זה ספר תולדות אדם" הוא כלל גדול יותר מ"ואהבת לרעך כמוך"? ועל כך אומר: "הפני משה" בפירושו לתלמוד הירושלמי יש הבדל בין שני הפסוקים.

ב"ואהבת לרעך כמוך" האדם נמנע מלעשות עבירות ויקיים את רוב המצוות ע"י שנזהר במשא ומתן קינאה, כבוד וכו'. אבל, ב"זה ספר תולדות אדם" זה כלל גדול מזה משום סופו של המקרא: "בדמות אלוהים עשה אותו". וכאן אדם נזהר בכבוד חברו וחס בכך על כבוד קונו שהוא בדמות אלוקים.

כל שכן שיזהר למעול מעל בה'. אם כן לפי ר' עקיבא ולפי בן עזאי הכלל הגדול הוא: **כבוד האדם** הוא היסוד החשוב בתורה.

להגיע לכבוד הזולת יש שתי אפשרויות:

דרך ציווי - התורה מצווה והנך מכבד את חברך, לא מתוך רצון והכרה עצמית, אלא רק מפני שכן ציוותה התורה, ואם תעשה כן תקבל שכר, אם לאו תיענש.

אבל ישנה דרגה גבוהה יותר לכיבוד הזולת, והיא: שהאדם מגיע אליה ע"י **הכרה עצמית** שחייב לכבד את הזולת, וזאת ע"י הידיעה שהאדם נברא ע"י הקב"ה ומגיע לתובנה שבכך שכבוד האדם נפגע גם כבוד הקב"ה נפגע. לכן, זו דרגה גבוהה יותר מאשר אדם מכבד את חברו ע"י ציווי או מפחד העונש.

הקב"ה ברא ויצר את האדם על מנת שכל אחד יכבד את חברו כי בצלם אלוקים נברא. **כיצד ואיך לכבד?** לשם כך ניתנה התורה ככלי הדרכה (הוראות הפעלה) כפי שנאמר ע"י הלל הזקן(שבת ל"א) שיסוד כל התורה: מה ששנוא עליך אל תעשה לחברך, ושאר דברי התורה הם פירוש לדעת איזה דבר שנוא (לכן "ואיך זיל גמור"). הציווי לכבד אחד את השני ניתן בעולם של תחרותיות, חומריות, קינאה גאוה וכבוד. אברהם אבינו שקיים את מצוות הכנסת אורחים ללא הבחנה מיהו האורח, הגיע לדרגה זו לא בגלל יראת הדין או קבלת טובה כלשהיא, מטרת התורה היא להדריך את האדם להתנהג בדרגה הגבוהה של כבוד הזולת כפי שנהג אברהם אבינו עם המלאכים .